

Annemarie Slijfers andere kant van de oorlog

Door Harry Wubs

Ze beschouwt het als een bijdrage aan de discussie over de verhouding tussen Duitsers en Nederlanders. Haar boek komt nu echt op de markt, is niet alleen meer bedoeld om te worden gelezen in familie- en kennissenkring. Dat was bij de eerste druk (die ze in eigen beheer uitgaf) nog wel het geval. Het was niet toevallig. Als van oorsprong Duitse vrouw in Nederland durfde Annemarie Slijfer-Krings uit Sappemeer een algemene verschijning niet goed aan. Vanwege de gevoeligheid van het onderwerp, vond ze zelf.

Stormschade heet haar boek en het gaat vooral over de oorlogsjaren toen ze kind in Solingen was. En doodsangsten uitstond wanneer de geallieerde vliegtuigen verschenen om deze (of een andere) stad in het Ruhrgebied te bombarderen. Bij haar is er volledig het besef dat de Nazi's de Tweede Wereldoorlog veroorzaakten en veel onheil brachten in Europa. Maar ook in Duitsland, is haar boodschap. Er is ook in het land van de oosterburen veel geleden, al wordt dat in Neder-

land gemakshalve vaak vergeten.

Stormschade komt vandaag uit. In het Klokkengieterijmuseum in Heiligerlee neemt burgemeester mevrouw Salet van Hoogezand het eerste exemplaar in ontvangst. Voor Annemarie Slijfer is het een persoonlijke overwinning. Niet omdat ze zichzelf belangrijk vindt, maar omdat ze haar verhaal nu aan Nederland durft te vertellen en iedereen die dat wil er kennis van kan nemen.

De Nationale Dodenherdenking op 4 mei is ook voor haar een dag van gedenken. Ze denkt dan vooral aan haar vader die als Duits soldaat omkwam in Rusland. Voor Nederlanders stond hij dus aan de verkeerde kant te vechten. We zijn er snel mee klaar: Dan had hij maar moeten weigeren voor Hitler te vechten. Is dat zo? Dat weigeren zou ernstige consequenties voor gezin en familie hebben gehad in het toenmalige Duitsland. Met niet-sympathisanten van Hitler wist het bewind wel raad.

De schrijfster wilde lang graag een dodenherdenking in Hoogezand bijwonen. Nooit durfde ze, tot dit jaar. Toen is ze toch maar gegaan.

Annemarie Slijfer: "Zie mijn boek als een bijdrage aan de discussie over de verhouding tussen Duitsers en Nederlanders." Foto: Archief DvHn

En emotioneel deed het haar heel wat. "Wat ik wilde was de doden te herdenken, mensen die het waard zijn herdacht te worden. Dat vind ik ook van mijn vader, gewoon omdat hij mijn vader was. Dat mag ik toch ook in Nederland doen?"

Het boek is haar levensver-

haal, van het leven in Duitsland in de oorlog. Terwijl in Nederland met inwendig genoegen werd geluisterd naar overvliegende geallieerde bommenwerpers op weg naar Duitsland kromp het kind Annemarie Krings enkele uren later ineen in doodsangst. Beleefde ze be-

nauwde uren in een schuilkelder. Wat er precies gebeurde begreep ze niet eens en zeker niet waarom. Het allerergst vond ze dat ze haar vader had verloren, de schuld van de oorlog.

Tegen de oorlog is haar boek één grote aanklacht. "Die vreselijke storm die toen

met de kracht van een orkaan door Europa en de wereld raasde heeft op alle mensen van die tijd een stempel gedrukt. Bij heel veel mensen is er geestelijk en lichamelijk voor altijd iets kapot gegaan." *Stormschade* is uitgegeven door Reco in Groningen en kost 8.95 Euro.

DvHn x 6 10-02